

вимагається від державного службовця. На основі виконаної роботи керівник повинен поставити відповідну оцінку: негативну, позитивну або відмінну оцінку. Однак, на практиці державному службовцю не завжди вдається справді швидко вникнути в процес до якого його залучено під час стажування, часто посадові особи змушені розриватись між основною роботою та стажуванням.

Отже, незважаючи на те, що стажування й визначено як важлива складова підвищення кваліфікації державних службовців, однак використовується досить рідко. Скоріше має застосування за ініціативи самого державного службовця. На нашу думку, вагомою причиною, чому стажування є найменш затребуваним способом підвищення кваліфікації державних службовців є великі витрати часу та коштів.

Список використаних джерел:

1. Про вищу освіту (Закон України) (2014). № 1556-VII. Вилучено 3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про державну службу (Закон України) (2015). № 889-VIII. Вилучено 3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Про зайнятість населення (Закон України) (2012). № 5067-VI. Вилучено 3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
4. Про затвердження Порядку стажування державних службовців (Наказ Національного агентства України з питань державної служби) (2016). № 48. Вилучено 3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0439-16>
5. Про освіту (Закон України) (2017). № 2145-VIII. Вилучено 3 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

ЩО МОЖЕ ПРИХОВУВАТИ ПРОФІЦИТ? БЮДЖЕТНИЙ КЕЙС 2015 РОКУ

Мунько Анна Юріївна

канд.держ.упр., доцент кафедри управління та адміністрування
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

У 2015 р. Державний бюджет України виконано із суттєвим профіцитом у розмірі 12,9 млрд грн. Серед основних причин профіциту декларували істотне зростання доходів, яке зафіксовано за більшістю бюджетоутворювальних податків. Та чи насправді бюджетний профіцит є явищем апіорі позитивним і не приховує неякісні чи навіть недобросовісні управлінські дії посадовців органів державної влади та місцевого самоврядування? Детально проаналізуємо ситуацію, яка виникла у наприкінці 2015 р. в Україні.

По-перше, зростання дохідної частини на той час було пов'язано з девальвацією гривні та інфляцією. Зокрема, в показники Державного бюджету закладено валютний курс на рівні 21,7 грн за дол. США. А вже станом на 1 квітня 2015 р. офіційний курс НБУ становив 23,45 грн за дол. США (на ринку

– до 26 грн за дол. США). Відповідно видатки було пороховано за курсом 21,7 грн за дол. США, а за фактом надходження виявилися більшими внаслідок швидших темпів знецінення гривні, аніж передбачалося. Розпорядники бюджетних коштів вкладалися в затверджені обсяги видатків без урахування реальної вартості національної валюти. Зміни до видаткової частини бюджету з урахуванням фактичного курсу валют не вносилися. Лише вкінці травня валютний курс досяг відмітки, закладеної в бюджеті – станом на 29 травня 2015 р. офіційний курс НБУ становив 21,04 грн за дол. США.

Варто зауважити підвищення ефективності роботи Державної фіскальної служби та її територіальних органів у цей період. На це вказують показники перевиконання плану, які є значно більшими за різницю в закладеному в бюджеті та фактичному курсі валют. Наприклад, із затверджених на 2015 р. 38 млрд грн податку на прибуток підприємств у зведеному бюджеті України протягом січня – березня 2015 р. надійшло майже 17 млрд грн або 50 % планованого на рік обсягу надходжень.

Крім того, на користь профіциту зіграли податкові компроміси. Згідно з інформацією Державної фіскальної служби у результаті досягнення податкового компромісу до бюджету надійшло 358,8 млн грн (інформація від 24 квітня 2015 р.). Серед платників податків щодо яких закривались кримінальні провадження – великі будівельні гіпермаркети, підприємства енергетичної галузі, телекомунікаційної сфери.

І головне, видаткова частина Державного бюджету формувалася за умови критичного дефіциту, а отже була суттєво обмежена. Така ситуація простежується й щодо місцевих бюджетів. Бюджетний процес (формування та ухвалення рішень про місцеві бюджети на 2015 р.) на регіональному рівні та у територіальних громадах наприкінці 2014 р. та на початку 2015 р. характеризувався нестабільністю та зривом термінів, встановлених законами. Узагальнювальна тенденція була такою: дев'ять із десяти органів місцевого самоврядування (територіальних громад, районів, областей) фінансували видатки за січень 2015 р. згідно із принципом 1/12 від обсягу бюджету 2014 р. За даними Міністерства фінансів України, станом на 16 січня 2015 р. затверджено лише 1405 із понад 9000 місцевих бюджетів різних рівнів.

Крім того, органи місцевого самоврядування розраховували видаткову частину бюджетів без урахування розширення податкової бази в результаті змін до Бюджетного кодексу України щодо децентралізації міжбюджетних відносин. Деякі бюджети свідомо затверджували з профіцитом (наприклад, бюджет м. Києва), суттєво скорочувалися поточні видатки (освіта, медицина). Органи місцевого самоврядування формували резерв для покриття непередбачуваних витрат, пов'язаних із військовими діями на сході та не до кінця визначеними на той час напрямками реформи місцевого самоврядування.

Тому впевнено можна стверджувати, що сформований за результатами 2015 р. бюджетний профіцит здебільшого мав здебільшого декларативний характер та несе чимало загроз, як і будь-яке «ручне» управління.